

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Templom-utca 14. szám, földszint,
jobbra.
Kéziratokat visszavetjük csak ismert
közölközéseknek.
Kéziratokat visszavetjük csak ismert
közölközéseknek.

Kiadóhivatal:
Templom-utca 14. szám, földszint,
jobbra.
Hirdetések díjazás szerint.
Képzés ár 5 kr. újság- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 t.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy óra . . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre . . . . 3 frt 50 kr.
Egy óra . . . . . 1 frt 20 kr.
Hirdetések helyben ártalondók.

A szesz-monopoliumról.

— Előadás a Magyar szesztermelő országos egyesületé-nek tegnapi közgyűlésén: Mittermann Bódog —

Az európai államok annak teljes öntudással bírnak, hogy a szeszipar fenntartása és fejlesztése ma, midőn egyrészt a vándorrendszert általánosan uralkodóvá tett, másrészt pedig az államháztartások rendkívül anyagilag elcsúszottak, egy a közgazdasági, valamint a pénzügyi érdekek előmozdításának főorgója.

Ezen irány elöl mi sem zárhatjuk el magunkat.

Közgazdasági érdekeinkel szoros kapcsolatban áll a szeszipar, mely nyers terményeink egy részét feldolgozza a szarvasmarha-tenyésztést és hústermelést elősegíti, a talajt javítja, jelentékeny munkaadó állandóan alkalmaz, és mellette pedig államháztartásunknak fogyasztás-adó ezimén nevezetes jövedelmet szolgáltat.

Magyarország mint kiválóan nyerterményeket előlító ország, magában foglalta a természetes előfeltételeket, melyek mellett ez a párhag meghonosulhatott és fejlődhetett. Külföldi érteke van Magyarországra nézve a mezőgazdasági szesziparnak az által, hogy az ipar egyike azon kevés foglalkozásoknak, melyek a mezei munkák pihenése alatt folytatnának, jötekeny hatása tehát abban nyilvánul, hogy a nyári és téli munkabéréket megemlíti. Az intenzív földművelés érdeke követeli a megfelelő marhaállomány nevelését és fenntartását, a mely a földet a szükséges trágya szolgáltatásával termő erejében fenntartja, ennek legalkalmasabb eszköze: a társasági termelés.

Tudjuk azt, hogy míg Magyarországon északi dombos rétein igen előnyösen használható a takarmánytermelésre, addig Magyarországon alföldi két nagy rónáság, mely a mezőgazdaságnak főterületét képezi, erre jövedelmezőleg éppen nem alkalmas: ezen körülmény nagy hátrányt képez költségvetésünknek, ennek főoka a nedvesség hiányában és a csapadékok szabálytalanságában rejlik. Itt tehát éppen oly fontos szerepe jut a szesziparnak, mint Magyarországon északi vidékein csakhoz az Alföldön a mesterséges takarmánytermelés helyett a kapás növények termelése és ezek között tulnyomórésztben a tengeri.

E vidékeken honosult meg a nagy szeszgyári ipar, mely összpontosítva a mezőgazdaság érdekeit, fejlődése által határozottan támogatja és képviseli azt.

A mezőgazdaságnak még most is nagy extenzivitása mellett ugyazólván természetesen felodott a nagyipari szeszgyártás és jellestül a közlekedési háozott kifejlődése teremtette meg az iparnak még ma is fennálló tekintélyes görögönjait, melyek az Alföld nagy szesztermelőinek előnyös értékesítését lehetővé téve, lassanként a mező gazdaságra nélkülözhetetlen tényezőkké alakultak.

Oly viszonyok közt tette meg tehát az ipar alapja nálunk, amideön még nemcsak a szükséges közlekedési eszközök és módok hiányoztak, de a kezdetleges kereskedelmi és ipari vállalkozás is ezen iparág fontosságát és horderejét igazolóvaléppen volt mérgelgini; kezdetben csak empirikusokból kerültek ki a vállalkozók.

A közlekedési eszközök fejlődése, mint a cultura egyik főfeltétele kereskedelmünknek is nagy befolyást gyakorolt, azonban határozott kifejlődés szeszgyáronk csak a technika haladásával és a külkereskedés rendszeresebb vállalása által érte el, mindenkor kísérve a különböző helyzetű és viszonyoktól feltételezett adórendszerek által, melyek természetesen a különböző befolyással bírtak fejlődésére.

Az adó rendszer-ki gyakori változtatása az adott pénzügyi viszonyok közt bír indokolt lehetett, azt az iparra nézve előnyöknek nem mondhatjuk; ez ipar életében minden új rendszer új korszakot is képezett s mindannyiszor újabb nehézségekkel kellett megküzdenie, melyek csak hosszabb idő alatt voltak kibeverhetők! Minél jobban fejlődött az ipar-ág annál szorosabban összfűggsébe jött a közgazdasági érdekeinkkel, melyek az adó rendszernek megváltoztatásából következett nagyobb rázkodtatásokat első sorban kellett, hogy megérezze.

A monarchia adórendszerének változásai következőképen történtek:
1829-ben a termény megadóztatása hozott be.

1825-ben a csefre úr adója léptetett életbe, Galiczia és Magyarországra nézve azonban a megváltás, illetőleg szabad egyezkedés volt eredményben, mely rendszer a legelőkeltebb megadóztatásnak mondható.

1859-ben a terményadó szándékoltatván behozatták, ennek érdekében egy szaktanácskozás hivatott egybe, melynek azonban közvetlenül eredménye nem lett.

1861-ben a pénzügyi kormány felhatalmaztatott, hogy a rozsz minőségű anyagoktól előlított szesznel a terményadót alkalmazzon, mely adozási módot az adóalkalmazás eredményben közel levő szeszfeldő választotta.

1865-ben a közben köztudomásra jutott jelentékeny adóalkalmazások a terményadó beszüntetését vonták maga után és a helyett ismét az általán rendszer — a csefreúr alapján hozott be a 24 órai erjedési időtartam feltételezésével.

1868-ban ugyan a rendszer már módosítva lön, ép úgy.

1875-ben a méter mértékrendszer életbe léptetése alkalmából az általánosi rendszer újról szabályozták. Ezen 1874 évi törvény főbb határozatai a következők voltak:

„A szeszgyártás l hl 100 % szesz után 11 frt adóban állapított meg, mely adóféte a vám soronpón való kivitelnel teljesen vissza térítettett.

Az adó beszedése következő volt:
I. Az általánosi szesz és pedig a csefre úr méreter termő képesség szerint az úrtartalom hektoliterére répa feldolgozásánál 4 Hektoliter; az úrtartalom hl-ére lisztes anyagok feldolgozásánál 5 hektoliter frt; az úrtartalom hektoliterére melasse és ehhez hasonló anyagok feldolgozásánál 6 hektoliter frt szesznyeredék állapított meg.

A mezőgazdasági szeszgyárok 35 hl erj-ürméretig 20% 45 hl erj-ürméretig 10% adó elengedésbe részesültek.
6. A fűző készülék termelő képessége alapján II. önkényes intézkedés után bár korlátozva III. mint terményadó egy ellenőrző készülék alkalmazása mellett ez utóbbi mód a sajtolt élesztő gyárral vonatkozott. Ezen adórendszer mint a jelenleg érvényben levőhöz legközelebb, reánk nézve legfontosabb s ha bár csak 9 éven át volt is érvényben hazai szesziparunk fejlődését rohamosan idézte elő.

Az erj-ürméreter megadóztatása természetesen arra ösztönözte a termelőket hogy az erj-ürméretereket a feltételezett 24 órai erjedéssel szemben jobban használják ki, illetőleg az erjedés folyamatát, lehetőleg megrövidítsék és az által az adó előcsobbitassák.
A technica terén tett haladás lehetővé tette az erjedés folyamatát a különböző mészegzők nagyobb, vagy kisebb tökélye, valamint a jobb és rosszabb műszaki eljárás arányához 12—8, sőt 6 óra és leszállítani.

Már 1879/80-ban az erjesztésre fordított idő csak ritkán érte el a 12 órá, sok helyen sikerült azt azonban 6 órai időre leszállítani.

1881—82—83-ban rendszerint 8, sőt 7 és 6 óra elegendő volt az erjedés befejezésére, úgy, hogy az adó a különböző viszonyokhoz képest tényleg 11 frt helyett 6 és 4 és fél frt között változott, átlag pedig alig volt 5 és fél frt.

Ezen különbözőzet az adófétekné, különösen a gazdasági szeszgyárok hátrányában nyilvánult, amennyiben ezek mai helyzetüknel fogva a műszaki haladás körül elmaradva egyszerűsége az időközönként szükségessé vált költségves műszaki eszközök beszerzése tekintetében is visszamaradtak, úgy, hogy adójuk az iparszerűleg üztő gyárrakéval szemben 1 és fél — 2 és fél firtal magasabbra rugott és így fejlődést, mely agricolt viszonyainkál fogva kívánatos lett volna, megnehezítettette.
Ezt bizonyítja azon tény is, hogy míg 1875—6-ban nálunk 782 nagyobb szeszfeldő állott fenn, beleértve a mezőgazdaságiakat is, addig e szám fokozatosan leapadt 1883—4. évig 566-ra.

Pénzügyi kormányunk a szeszipar körül éknt kifejlődött viszonyokat tekintetbe véve, főrészt, hogy az államkincstár igényét nagyobb adóbevételek által kielégülse, másrészt, hogy a mezőgazdasági és ipari szeszgyártás közötti kellő arányt helyreállítsa ezek fejlődését egyaránt és általános biztosítsa, 1882-ben tette meg az első lépéseket az adóféte reformja iránt, az érdekeltek véleményei felől tájékozást szerződő egy szaktanácskozás hivatott egybe, melynek eredménye képezte a jelenleg érvényben levő szeszadótörvényünk tulajdonképpen alapját.

Daczára annak, hogy szesziparunkra nézve ez új adóféte rendszerbe léptetése előnyös helyzetet nemcsak hogy nem teremtett, de Ausztriával szemben iparunk helyzete különösen hátrányossá vált, meg kell adnunk kormányunknak azon elégtételt, hogy a szaktanácskozás által megállapított alapelveket egész terjedelmében érvényesíttette, sőt éppen Ausztriával szemben kiteheltőlég vézte és ha mint e tények bizonyítják, e törvény a töle várt reményeknek nemcsak hogy meg nem felelt, de a válságot elősegítette, úgy ezért a felelősség kizárólag a tanácskozásban részt vett azon szakértőket illeti, kik szakértelmük és befolyásuknál fogva hivatva lettek volna iparunk jövőjét megvédeni és biztosítani.

Az új adóféte rendszer indokolva lenni látszott az által, hogy a mezőgazdasági és ipari szeszgyártás között a kellő arány helyreállítására, az államkincstár igényei kielégítésésének, ezen kívül mint közgazdasági motrom az erj-ürméreter megakadályoztatása által előideztet anyag pazarlás meggátoltassák, ebből következtetőleg az adó emelése nézve az intentio az volt, hogy az adó többletet az okészerű üzletmód által megtakarított anyag értéke fedezze, illetve pótolja; a becéfétezésre szánt ürmeere szerint való talányozást a gazdasági szeszgyárraknál a szeszterménynek 30%-al történt emelése mellett, csak mint átmeneti intézkedés tekintetnek, feltételezvé, hogy ezek önkénytelen fognak a terményadó rendszer ntán nyulni annak is inkább, mert ez esetben is 10—25% adó elengedésben részesülnek és alkalom nyújtatik a ceekélyebb minőségű nyers anyagok feldolgozására.

Szesz-iparunk jelenlegi helyzete általánosan ösmeretes, tudjuk már azt és érezzük, hogy az új szeszadótörvény intentioi nem valósulhatnak meg, főleg, mivel éppen az ez-előtt káros hatású adó egyenlőtlenség tekintében oly fordulat állott be, mely többé nem a hazánk határain belül fennálló ipari categoriak köre terjedt; de a magyar szesz-ipar mint olyant egész általánosságban véve Ausztriával szemben a legelőkebb érdek ellentébe hozta.

Tudvalevőleg Ausztriában a gazdasági szeszfeldő termelése dominál, még Magyarországon a termelés tekintetében az ipari szeszgyártás van túlsúlyban, s miután az új adóféte törvény a gazdasági szeszfeldőket meghagyta, az a talányozás alapján való megadóztatást az adó előnyök kihasználásának lehetőségeivel együtt a mennyiben az iparszerűleg üztő gyárok tényleges adója átlag 9 frtot tesz ki, ezzel szemben pedig a gazdasági földék adója a szerint, amint répat, vagy burgonyát dolgoznak fel, az erjesztés gyorsítása jelesül a szesz nyeremény 30%-os emelésének előnyésztése alapján csakis 3%, frtot 5%-ig terjed; ebből folyólag nyilvánvaló, hogy az új törvény Magyarország szeszgyártását, mint olyant Ausztriával szemben legvalószínűbb érdekei tekintetében súlyosan karosította.

Az új adóféte rendszer életbeléptetése óta Magyarország területén a mezőgazdasági szeszgyárok száma nem hogy emelkedett, de jelentékenyen csökkent, úgy, hogy 1884/85-iki évben Magyarország területén az őszemben volt összes nagyobb szeszfeldők száma már csak 420-at tett ki, ezek között is a legnagyobb rész csak 35 hl, erj-ürméreter jellegűvel, sőt az 1885/86-iki év még ennél is kisebb számot tüntet fel, mely ezzel szemben az Ausztria területén fennálló szeszfeldők száma éppen az új szeszadótörvény életbe léptetése óta az 50 hlnyi erj-ürméreter teljes kihasználása mellett jelentékeny-n szaporodott.

Bizonyítják ezt az adó statisztika következő adatai is.
Magyarország tényleges termelése volt:
1882/83-ban 1.430.000 hl. Ausztriáé 1.332.000 hl.
1883/84-ban 1.725.000 " " 1.428.000 " "
1884/85-ben 1.674.000 " " 1.574.000 " "
1885/86-ban 1.610.000 " " 1.650.000 " "

míg tehát Magyarország tényleges termelése folytonosan csökkent addig Ausztriáé nevezetesen mérvben emelkedett, jelesül a termelési többlet ott a legutóbbi 2 évre nézve közel 20%-ot tett ki. Ezen kedvezőtlen viszony nyilvánul a kivitelnel is, amennyiben ez idő alatt Magyarország kivitele Ausztriával szemben szintén csökkent, illetőleg utóbbi jelentékenyen emelkedett. Így volt a kivitel mennyisége:

1882/83-ban Magyarországból 196.500 hl. Ausztriából 78.000 hl.
1883/84-ban Magyarországból 131.000 hl. Ausztriából 51.000 hl.
1884/85-ben Magyarországból 125.000 hl. Ausztriából 90.000 hl.
1885/86-ban Magyarországból 104.000 Ausztria ez évi kivitelére nézve a biztos adatok ez idő szerint bár hiányoznak még, határozott emelkedést az advt viszonyoknál fogva kétségtelenül feltételeztünk.

Pénzügyi szempontból is Magyarország hátrányára szolgál a változás, mert ha az adó bevételeket az ösztérmeelére elosztjuk, úgy a tényleges adóteher hektoliterenként hazánkban 7 frt 12 kr Ausztriában pedig csak 5 frt 60 kr, ami szükségképp arra vezet, hogy Ausztria termelése hazánkban is a concurrentialis előnyök útján végzetes szerephez jus.
Hogy az adó egyenlőtlensége, mely nevezetesen befolyással bír a helyi árkepeidésre és mennyire illuzoriussá teszi az állam azon szándékát, hogy a szeszadót csak mint közvetett szedeknek be és a szeszgyáros tulajdonképen csak előlegezze ezt az adó terhet a fogyasztónak ez által ugyazólván a fogyasztó és az állam között a közben járó szerepet viselve, azon suppositióban, hogy ez a fogyasztóra áthárítható lesz — az a dolog természetében rejlik mert ha ugyanazon iparcsillk előállítás egy részről kisebb, a másik részről nagyobb költség mellett történik s mindkét fél egyidejűleg lép ki termelvényével a piacra, úgy azon igyekezet mellett, hogy áruiukon tulajdonon mindenestére az olcsóbb árak fognak érvényre juthatni ezek mellett kelvén el nagyobb költségkel elő állított áruk, lehetetlen, hogy ez magasabb adóját a fogyasztóra a kellő arányban átháríthassa.

Az adó áthárításának lehetőségét befolyásolja, különben még sajátszerűleg kifejlődött kivitelünk is.
Az erj-ürméreter szerinti adórendszer mellett a vám soronpón való kivitelnél a szesz hektoliterenként teljes 11 forint adó vízféreítésen részesült, az iparszerűleg üztő gyárrakban, a technika haladásával lépést tartva az ezzel kapcsolatos műszaki eljárás előnyét kihasználta, úgy, hogy a tényleges adó csak 4 frt; sokba jött ennek alapján tehát a szesz után hektoliterenként 6 frt 50 krnyi kiviteli praemium állott elő.

E kiviteli praemium és azon körülmény, hogy még csak néhány év előtt is a külföld nagyobb mennyiségű szeszfeldételére kedvező árak mellett alkalmat és piacot szolgáltatott, emelkedett hazai szesztermelésünk annyira hogy a helyi szükségletet túlhaladta; külföldben buzdító ok volt a gyári iparnál a termelés emelése, a termék szeszterményre eső költség hányad kisebbítésének célja is, így ezen két indok adja magyarázatát annak, hogy némely telep termelését rövid pár év alatt egész szokatlan mérvéig fokozta.

A kivitel jövedelmezőnek bizonyult mindaddig, míg a külföldön a szesz eladása közli nemzetközi verseny bizonyos határok között maradt és e mellett a folytonos szükséglet is fenállott a kívánatra került mennyiségek iránt, hogy azonban belföldi szesziparunk existenciáját ezen viszonyokra fektetni nem volt tanácsos, jövőre nézve pedig az exporttól boldogitást nem várhatunk, azt az általánosan ösmert jelenlegi külföldi viszonyok kéllőleg illusztrálják. Míngen oly czikknek, melynek termelése a helyi fogyasztás szükségletét meghaladja, a felesleg pedig a kivitelre szorul az árak mindenkor a külföldön jegyzett árak után irányulnak.

Szesztermelésünk az ideiglenesen beállott kedvezőbb külföldi kereslet és árszponyok mellett minden tekintet nélkül a következményekre, emelkedett.
Így csupán azért, mivel 1882/83-ban szesz-kivitelünk az addig el nem ért mennyiségre 196500 hektoliterre rugott, már a következő évben 1883/4-ben termelésünk 172.5000 hektoliterre vagyis a megelőző év termelésével szemben 30%-al emelkedett, holott az ez évi kivitel az ideiglenes kedvező viszonyok megszüntével és az idegen szesz nagyobb versenytelét fogva csakis 131.000 hektolitert tett az az 65.500 vagyis 30% apadást mutat.

A kivitelbe helyezett sikertelen számítás, vagy jobban mondva minden számítás nélküli vak termelés kedvezőtlen visszhatás állandólag nyilvánul: az egyszer felemelt termelés redukálása nem csak nehézségekbe de ellenkezésbe is ütözött iparosainkál és így a természetes következmény az lön, hogy a, tultermelés folytán a belföldi fogyasztásra ugyszólván rákényszerítet felesleg és az ebből eredt aránytalanul nagy kínálat a helyi árszponyok a termelési költségeken alólr nyomta le.
Kiviteli viszonyaink javulását valószínűtlenne teszi, azon körülmény hogy ott oly verseny társakkal állunk szembe, melyeket a piacokrol leszerítani nem áll hatalmukban, de nem is volna sem jogos (sem tanácsos hasonló küzdelmet felvenni).

Nem jogos, mert igaztalanság lenne, hogy az ország népességére általánosságban, azért hogy néhány vállalkozó szeszt exportálhasson és annakül, hogy kiviteli közgazdaságunk érdekei által határozottan kívánatos lenne, e célra kedvezmények alakjában nagy áldozatot hozzon kisebbítve ezáltal az adókötelezettséget; nem tanácsos pedig azért, mivel a legkövetlenebb eredménye lenne, hogy a külföldi verseny társakkal, kiknek vitalis gazdasági érdekei teszik a szesz-kivitelét elkerülhetlenné, az általunk nyújtandott kedvezményeket bármily arányuk is legyenek azok rövid időn belül ellensúlyozni tudnák, hasonló intézkedések életbe léptetésével.

Ma legerősebb versenytársaink Oroszország és Németország. Előbbinek szesz-kivitele évenként a háromszorosát, utóbbinak kivitel köze a négyeszeresét teszi ki azon mennyiségnek, mely tőlünk jut kivitelre, amíg mi kedvező campagneok alatt ösztérmeelésünk legfeljebb 8%-át vihettük ki addig Németország 25%-a jutott az exportra. Oroszországot pedig már ma is közel 19 frt praemiumot nyújt különféle czimek alakjában minden hektoliter kivitt szesz után. Németország praemiuma ugyancsak 4 Mk-át teszi, de viszont a termelőanyag olcsósága: a burgonya feldolgozása, a kivitel megkönnyíti, tekintve már most, hogy a szesztermelés ott jórformán kizárólag mezőgazdasági gyárrakban történik, melyek fizemének megszorítása annyit jelentene, mint a gazdasági érdekek határozott megszorítása, ott a szesz-kivitel már nagy jelentőségű és szoros kapcsolatban áll a mezőgazdasági érdekeivel, a szeszipar kiterjedése ugyanis fokonként ennek értékében történt és így a tultermelés indokolva van a mennyiben, ha a tultermelés által előidézett szeszfelesleg eltávolítása egyrészt némi áldozatba is kerül, úgy ezért másrészt a mezőgazdaság érdekeinek emelése kárpótolást nyújt a nemzet vagyónának.

Hasonló viszonyok fennállása mellett nem képzeltető, hogy Németország a mi kivitelünk által leszeríttatni engedné magát a külföldi piacokra, melyek különben sem szolgáltatják már távolról sem azt a készsges evőlt, melyet benne fellettel meg néhány év előtt is kétségtelennek tartottak. Az újabb kor gazdasági és pénzügyi rendszere a szesztermelést azon államokban is megteremtette, melyek eddig mint fogyasztók szerepeltek, miatt tehát az idegen államok termelési viszonyait mindinkább szaporították a külföldi fogyasztásra kényszerítet árú, addig a termelést helyes arányban levő kereslet mindjobban csökken ugyanarra, hogy a külföld ma az elő állítási költségeken mélyen alól jegyzi a szeszt.

A kisebb államok között a reánk nézve legjelentékenyebb fogyasztó területen Triestben legveszedelmesebb versenytársunkká vált Románia, honnan a szesz-kivitel 25 franknyi praemiumban részesítve mindinkább emelkedik. Különben a külföldi piacokon újabb versenytársak is lépnek már fel mint például az utóbbi időben Svédország, a honnan egy nagyobb szállítmány jelent meg, úgy hogy egyáltalán semmiféle biztosítékunk sincs az iránt, hogy a külföldi kínálat nem fog-e váratlanul még nagyobb mérvéket ölteni, mely-

nek következtében az árak még lejjebb szálllanának. Mind az elő adottakból kitűnik, hogy az exportra súlyt fektetni, vagy azt erőszakkal fenntartani épen oly oknékül mint veszeleses azért az erre irányított törekvésnek nem tekinthetőek szesziparunk érdekeivel azonosaknak.

Nevezetes, hogy a szesziparnak nálunk jelentkező kedvezőtlen viszonyai a többi államokban is nyilvánulnak, jelesül Németországban történik az, ahol rövid idő előtt tárgyalta a német gazdak naggyűlése a helyzetet és módokat, melyek ezeken segítni hivatnak. Ha az ott kifejtett és határozottá emelt elveket alapos bírálat alá vesszük, úgy azt találek hogy helyzetük nálunk hasonló a miénkhez, mely körülmény egy újabb bizonyítéka azon ténynek, hogy a szesztermelésnél ma már a fősulyt csakis a belföldi fogyasztásra kell helyezni és azt ennek megfelelőleg szabályozni, mert ez az egyedüli módja az adónak a fogyasztóra való tényleges átháríthatása és a pénzügyi igények kielégítésére. Mialtt tehát a német határozat odairányul, hogy a belföldi és külföldi eladásokra szánt szesztermények egymástól elkülönítésének erre az előbbinek oly mértékű korlátozása kívánatik, mely a befogyasztásnak a különböző helyi viszonyokhoz képest (contingentum) megfelelő a termelést pedig licenctiá-á mellett kívánják engedélyezni az adó egyidejű emelése mellett, az utóbbit pedig az exportot mint külön álló vállalkozást szándékoznak létesíteni. Egy mindezen határozatok az előbb említett elvek megtestesítésében lelik kifejezésüket, s valóban be kell látunk, hogy nálunk is a szesziparunk megmentésére célzó minden egyébirányú törekvés meddő maradt, a főkérdés csak az marad, hogy viszonyainkát teljesen megfelelőleg miként juttathatnánk mi ezen elveket érvényre?

Az adóféte esetleges emelése s a nélkül, hogy a megadóztatás egyenlőtlensége különösen és az adómentes szeszfeldők, beszüntettének továbbá a kis üstősök termelése és az ösztérmeelés mérve korlátozotnának, nem volna tanácsos; egy elhibázott adórendszer reform most már nem csak a pénzügyi érdekeket de az egész ipar lételet kockáztatná.
(Befejező közlemény következik.)

Országgyűlés. A képviselőház szombaton a katonai ellátási törvényjavaslat tárgyalásával foglalkozott. Dániel Ernő előadó a pénzügyi- M ü n n e k Aurél pedig a véderő bizottság részéről indokolta a törvényjavaslatot és ismertette annak fontosabb rendelkezéseit. H o r a n s z k y Nándor elfogadta ugyan a törvényjavaslatot, de kijelenti, hogy ha annak 36. §-a nem módosítatik, akkor ő és társai a harmadszori felolvasás alkalmával nem fogják a javaslatot megszavazni. H o i t s y Pál hosszasan beszélt a javaslat ellen, a melynek alapul szolgáló számításait sületlenségnek jellemezte. — Majd szóba hozta és kifogásolta a nyilatkozatot, melyet a honvédelmi miniszter az egyetemi hallgatók költségére előtt a a német nyelvre névvel állított tett. — Végül határozati javaslatot adott be új törvényjavaslat szerkesztése iránt. O r b a n Balázs patológus prázsisi után P o l o n y i sürgette a honvédelmi minisztert, hogy nyilatkozzék azon vájra nézve melyet ellene Hojtsy emelt a német nyelvre vonatkozólag. Erre előzők közbeszólt, hogy ez nem járja, miután Meszlényei ez iránt ugyis interpellációt jelentett be s így Polonyi felszólalása által kijátszatnak más képviselő interpellációs joga. Ebből szóvita támadt, melyben ismételten az előnk Polonyi és Madarász vettek részt, s a melynek végzetével H e r m a n n Ottó beszélt vad radialis szemlemben, éppen nem válogatott kifejezésekkel a javaslat ellen. — A vita folytatása a hétfői ülésre halasztott.

Végül interpellált G r u b e r egy Márkus Agnes nevű leányzó ellen elkövetett rejtelmes büntény iránt és M e s z l é n y i a már említett tárgyban.

TAVIRATOK.

— Egyetemi polgárok gyűlése. —

Budapest, márcz. 27. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.)
Az egyetemi polgárok azon ismeretes mozgalom tárgyában, hogy általuk a tisztviszga magyar nyelven legyen ledelhető, s ezzel egyidejűleg a honvédelmi miniszter ismeretes válasza tárgyában, melyet a nála járt küldöttségnek mondott — gyűlést tartottak. A gyűlés simán folyt le. Elhatározták, hogy az országgyűlés előtt petícionálni fogják azt, hogy magyar commando hozzassék be a magyarországi közhadsereg belső zredéknél.

— Cholera a fővárosban. —

Budapest, márcz. 27. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.)
Az esteli órákban azon elterjedt hír, hogy hír-

telen cholera betegedés történt, valónk bizonyult, de ez az egy eset sem végződött halálos kimenetellel. Az illető túl van minden veszélyen.

„ARADI KÖZLÖNY”

(megjelen minden nap),
előfizetési feltételei,
Helyben hához hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 frt	— kr
Negyed évre	3 frt	— kr
Egy órára	1 frt	— kr

Vidékre postán szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 frt	— kr
Negyed évre	3 frt	— kr
Egy órára	1 frt	— kr

Az előfizetési pénzeket kérjük, legezéltetve posta-utalványon, mielőbb beküldeni, hogy a lap pontos expedícióját fenntartás nélkül teljesíthessék.

Arad, 1887. márczius hóban.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztője és kiadóhivatala.

N A P T A R

Márczius 28. Hétfő. Róm. cath. naptár: Guntrám hv. Prot. naptár: Malkusz. Görög-orosz naptár: (márczius 16.) Szabin tv. Nap két 5 óra 4 perczer. Nap nyugszik 6 óra 22 perczer.

April 3. Az aradvárosi önkéntes tűzoltókár közgyűlése d. e. 10 órakor a városi háza földszinti kis termében.

April 11. Az aradi daleylet dalstélye a „Fehér Kereszt”-ben.

H I R E K.

Arad és Vidéke.

Lapunk máj számának több rovata a „Magyar szesztermelők egyesületének” tegnap nagyfontosságú közgyűlésének terjedelmes ismertetése és a Mittelmann Bódog szintén idevágó kiváló érdekességű előadása egyik részének közlése miatt, maradt el.

Különbösen is a mai posta anyagában, igen kevés actualis természetű értesítést vetünk.

A „Petőfi-önképzőkör” emlékműpélya.

A lyceum dísztermet szűfőlnag megföltő előlék és válogatott közönség előtt folyt le tegnap délelőt a kir. főgymnasium és állam realiskola ifjuságából alakult „Petőfi-önképzőkör” emlékműpélya. A közönség sorában ott láttuk Salac (Gyula kir. tan. polgármestert, Kuttig Albin vezérőrnagy, várapancsnokot, Paul us őrnagy hadnírot, Van n a s János árvaskézi elnököt, Szathmáry Gyula főjegyzőt, L ó c s R ez s ö k ar ad felügyelőt, Gaal Lajos illeték kiszabási fönkök Millig József polgárfiskolai igazgatót stb. A közönség tnylmó része hölgyekből állott. Jelen volt az ünnepélyen a gymnasium és realiskolai tanári kara teljes számban K u n c z Elek igazgató vezetése alatt. Az előteremben egy nemzeti színi pódzával bevont emelvény, mellette pedig Petőfi mellszobra állott, nemzeti színi szalaggal ékített babérszalaggal díszítve. A program megkezdetén Meze y Andor VIII gym. tanuló, mint az önképzőkör elnöke, rövid megnyitót beszédet tartott, mely után a lyceumi férfiak Zsasskovszky Ede „Mazur”-ját adta elő valóban kitünő precizitással. Ezután az ifjusági zenekar játszott elő vonhangszeren és fuvonál egy kvintettet a „Kunok” című operájából. K ö v e r t L a j o s „Petőfi Emlékeztete” című hangulatos odáját Simon Gábor szavazta el. A következő szám Mendelssohn „A vadász buszja” című dal volt, melyet az énekar adott elő szabatosan. Emlékböszédet Deut ch Arthur VIII. gym. tanuló mondott Petőfi Sándor felett, mely után a Fauthból vett „Katonakart” énekelte el az ifjuság. Petőfi költeményeiből kétöt szavaltak el. A „Erdélyben” címűt A u s t e r w e i László VIII. gym. tanuló és a „Vá lasz kedvesem leírere” címűt Z b o r o v s z k y Pál VIII. real oszt. tanuló. Az énekar még két pécceel szerepelt. Bartalus „Csendes dalait” Zsasskovszkytól az „Insupergnek riadó”-ját énekelte el. A szavalati részek között K r a s á n s z k y Henrik zongorakísérete mellett L u n s z t i g B é l a játszotta el. A hegedű Huber Károly egy „Magyar ábránd”-ját míg Rider K. tól V a n n a y J. L u s z t i g B é l a, P u r g y László és H o l z e r M. tanuló játszottak el hűgedűn szintén egy „Magyar ábrándot.” Petőfi „Tigris és Hicua” című tragédiájának utolsó jelenetét Simon Gábor (Sámsón) Z b o r o v s z k y Pál (Predszla va), K o v á c s G é z a (Saul) és P h i l i p p o v i c h I s t v á n (Borics) adták elő. A közönség az összes számokot zajoson megalapította a különben az ifjusági zenekart, mely J a n c s ö B e n e d e k dr. rövid záróbeszédet mondott, melyben a közönség figyelmét és érdeklődését köszönte meg, a jelenvöltek a Rákóczi-induló hangjai mellett távoztak el a szép ünnepélyről.

— Gyászrovát. Sz a i l e r Emil haláláról

a következő gyászjelentést adta ki az elhunyt családja: Szailer Jakab, mind edesapa saját valamat unokái: Bisztriczky József és Lóna testvérei; Szailer Antal és Vilma: férjzett Michelbauer Ferenczék, egy számos rokoni és barátai is fájdalomtelt szívvel tudaják a szeretett fiú, — a legjobb gyámatya — rokon — és barátján Szailer Emilnek, f. hó 26-án d. n. 6 órakor hosszas szenvedés után életének 45-ik évében körtét gyás sz elhunytát. A meghaldogult holt tetemet f. hó 28-án, d. u. 4 órakor fognak a Br. Eötvös-utcai 10-ik számú házból a „Csutak Károly aradi első temetés rendező intézete — Entrepriise des pompes funébre8” által a helybeli közsérkertben örök nyugalomra helyeztetni; az engedztelő gyászmise áldozat pedig ugyan e hó 31-én

e. e. 10 órakor fog a helybeli t. Minoritáatyák szentegyházában az ezek Ünának bemutatni. Nyugodjék Békében!

— Az aradi polgári jöteköny négyelet

tegnap délután 3 órakor tartotta meg a városi háza tanácstermében évi rendes közgyűlést, melynek lefolyásáról adjuk a következőket. Jelen voltak: özv. Purgly Jánosné fővédasszony, Salac (Gyuláné, Remetey F. Károlyné, Hudetz Ferenczné, Pálffy Józsefné, ifj. Purgly Jánosné, Vásárhelyi Lászlóné, Rozsnay Mátyásné, Báltászeki Lajosné, ifj. Gutzjahr Mihályné, Sonntag Gyuláné, ifj. Kristórry Jánosné, Szathmáry Miklósné, özv. Somogyi Józsefné és Limbeck Józsefné urnók. Salac (Gyula kir. tanácsos polgármagy és F é n y e s Kálmán dr. Elnök Salac (Gyula az elást megnyitván, sajnálatlalt constálja Múlek Lajos dr. titkár betegségét, mely miatt a közgyűlésen megjelenni akadályozva volt és a jkönyv vezetésére F é n y e s Kálmán dr. kéri fel, ki is a Múlek Lajos dr. által szerkesztett és igen szépen megírt évi jelentést felolvasta minek megtörténtével Salac (Gyula polgármester indítványára jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott In stitútoris István drnak, ki az egyleti betegeket díjtalanl gyógykezeltte, Ring Laosnak, ki a győgyzsereket feleáron szolgáltatta, id. K i s h a l m y Ferencznek, ki furdőgőszési ingyenes használatát engedte meg, K r i s tó r r y Zsigmondnak özv. D e u t s c h Józsefnek és néhai K a b d e b o Kristóf gyermekeinek, kik az egylet vagyonához 100—100 frnyai adományokkal járultak, továbbá az aradi első takarékpénztárnak, mely 80 frtot, az aradmegyei takarékpénztárnak, mely 30 frtot, az ker. és iparbanknak mely 15 frtot és W a l l y Györgynek, a ki néhai neje hagyományaképen 50 frtot adományozott az egyletnek. Az évi jelentésből meg kiemelendő, hogy az egylet törzsvagyoná jelenleg 29572 forint 53 krajczár, mely összeg a mult évihez képest 561 forint 26 krajczár szaporulatot mutat fel. Az egyleti vagyon második felévi kamatai, tekintettel a felszaporodott szükségletekre, melyeket az egylet reducalhatni nem vélt, felhasználattak. A fővédasszony ó n a g y s á g á n a k a felmentény azzal adatott meg hogy áldásos működéséért neki lelkes köszönet lett nyilváníta, hasonlrag. A v a r f y Imrénének, ki különösen a pénzbeszedésekénel fárdatlan és sikeres buzgalmat fejtett ki, továbbá mindazon nemesleki adományozóknek, kik az egylet vagyonát és jövedelmét nemes szívöló erdet adományokkal gyarapították és végül különösen az egylet ügybzúgo választmányának. Mintán meg F é n y e s Kálmán dr. egyhangulag egyleti másolditkára megválasztatott, a közgyűlés véget ért.

— Betörések.

Tegnapra virradó éjjel két betörés történt Aradon. K a l b F é r d i n a n d furdőgőszai lisztkereskedéséből egy 150 frtról szóló első aradi takarékpénztári könyvecskét 3 frt 50 kr. réz- és 4 frt ezüst pénzt loptak el ismeretlen tettesek. Az üzletelésigba h k u l e s e s a l j u t o t t a k b e. A nyomozás meginditatott. Nagyobb kárt okozott az a betörés, mely özv. R o s e n b e r g Johanna szathalos Sándor-utca 2. és 3. szám alatti ékszerüzletében történt. A tettesek a bolt ajtó kereszt-vasaról lefeszítettek a lakatot és így hatoltak be a boltba, honnan nagszámú arany és ezüst gyürüket, függöket, 17 csomó ezüst gombot, kanalakat és evőeszközöket és 35 frt készpénzt loptak el. Az összes kár körülbelül h á r o m e z e r f r t r a t e h e t ő. A lakatot reggel az utcán találták meg. A tetteseket nyomozzák.

— A husvétü ünnepek alkalmissal f. évi

április hó 9-én a magyar kir. államvasutak központi hálózataján összes állomásairól (kivétel a budapesti bányai, budapest-lőrinczi, budapest-bóri, budapest-tápió-györgyei és budapest-szabadzállási vonalrészek állomásait) 50%-al mérsékelt II. és III. oszt. személyvonatu menet-téti jegyek adának ki B u d a p e s t r e a f e m e l i t t e t n a p o n k ö z e k e d ő v a l a m e n n y i s e m e l y e z á l l o t t v o n a t o z h o z g y o r s e x p r e s s v o n a t o k k i v e t e l e m i n t a f e m e l i t t e t n a p o n a v e g á l l o m á s o k ról induló, de Budapestre csak április hó 10-én reggeli órában érkező személy-véggyes- s omnibus vonatokhoz. A visszautazás bármely személyzállott vonattal gyors és keleti expressvonatok kivételével beazólag április 18-ig történhetik. A muskoler-füléki, bánya-dobinai és feled-tiszolci szárnyvonalak állomásain kiadandó menet-téti jegyek visszautazás alkalmával a hatvanmiskolci utirányon át is érvényesek. Gyermekekre néve következő kedvezmények engedélyeztetnek: két 10 éven aluli gyermek számára az illető kocsiosztályra szóló egész jegy váltandó. Egy ili gyermek a II. osztályban egy egész III. oszt. jeggyel utazhatik. A III. kocsiosztályban egy gyermek felett kiserőjevel együtt egy egész II. oszt. menet-jegy váltása mellett utazhatik. Podgyász-szabadulási nem engedélyeztetik. Budapest, 1887. márczius 26-án. Az igazgatóság.

— Zenevizsgálat.

T a n f y I d a, az Aradon előnyösen ismert zongoratanító husvét béthlőjén zenevizsgálatot rendez, melyen összes tanítványai közre fognak működni. Előre is felhívjuk a vizsgára az érdeklődők figyelmét.

— Halálözás.

A következő gyászjelentést tettük: Maffei János saját, ugy neje szül. Prág Franciska, valamint gyermekei Nesnera Aladárné szül. Maffei Bella és Maffei Géza, valamint veje Nesnera Aladár és Ida, nemkülönben számos más rokoni nevében is megtöltött szívvel tudaják forron szeretett fiuk, illetőleg testvér, sógor, nagy- M a f f e i Zsigmondnak, f. évi márczius hó 26-án, esti fél 9 órakor. életének 18-ik évében, hosszas betegség után történt jobblété szendültét. A kiszvedett kedves halott hült tetemei márczius hó 28-án, d. u. 3 órakor fognak fót-ut. a házból „Limbeck János tetetés-rendező vállalata” által, a helybeli reidrm. sirkerten örök nyugalomra tetetni. Béke és áldás lebegyen a korán elhunyt kedves halott porai felett!

— Tolvajlás. K o v á c s László 22 éves aradi illetőségi, református, nőlen iparrösségű f. hó 14-én Budapestn K i s s Tezsy

kerespesi-ut 69. szám alatti lakásán. a szekényből a nőtávölőben 28 frt készpénzt, egy értékes ezüst láncot, órá, aranygyűrűt és fűbevalót lopott és ez után megszökött. Nyomozzák.

— Az aradi zenekedvelők egyesülete

tegnapra hird-ett közgyűléset a tagok meg nem jelenése és így a gyűlés határozatképtelensége folytán nem tarthatta meg.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A szesztermelők országos egyesületének közgyűlése.

(Második nap.)

— Az „Aradi Közlöny” tudósítójától. —

Arad, márcz. 27.

A szesztermelők országos egyesületének V-dik vándorgyűlése ma délelőtt tartott meg a tagok kiváló érdeklődése mellett. A közgyűlésen résztvettek: Sigmund Dezső, Leopold Reszó, Bossányi Endre, Leipziger Vilmos, Kossuth Ány Tamás dr. Szilágyi Gyula, K a c z a n d e r Zsigmond, B é k é s s y Sándor, Kanitz Maudé, Bejczy László, Fisch Ferenc, Adler Károly, M o s k o v i t z Mór, W e i s z Ignátz, F r e y Lajos, F r i e d m a n Maudé, S a m e l Nándor, D o z s a Gyula, Neumann Adolf, S c h w a r e z Ignátz, R e i c h e l Gyula, M i t t e l m a n Bódog, S c h l i c h t i n g Gyózó, W e i s z Lipót, G u t s j a h r Mihály, H e r m a n n Mór, H e r z e l Bernát, S t e r n Ignátz, S t e r n Lajos, S c h u m a c h e r N., N e u m a n n Dániel, B i n g Vilmos, M e g y e r i K r a u z Izidor dr., P s e h e r e r József, C z e l l Vilmos, S c h l i c h t i n g Vilmos, W e i s z Mór stb.

Sigmund Dezső országgyűlési képviselő, az egyesület alelnöke emelkedett beszédben nyitotta meg a közgyűlést, melyet rövid kivonatban a következőben ismertetünk. Az egyesület igazgató választmánya ez év január havában határozottá emelte, miszerint az év közgyűlést Budapest helyett Aradon tartsa meg. Ez által pótólni kívánt azon elvek, miszerint egyesületünk jól felgőgott érdeke megkívánja azt, hogy az egyesület tagjainak alkalom nyíltsak arra, hogy a közgyűlésen mentől számosabban megjelenhessenek és házon nevezetesebb ipari- és mezőgazdasági gyártólepelével is megismerkedjenek. Az igazgató választmány Aradot választotta a közgyűlés helyéül, mert e város területő van a főváros után hazánk legelsőrendű ipari gyártelepek és Aradól nem messze vannak a mezőhegyesi gazdasági gyárak, melyekkel megismerkedni az egyesület minden tagjára néve igen fontos. Választmányunk ezen határozatát közölte Aradváros nagyrabesült szesztermelői, kik azt a legelőzékenyebben elfogadták és előzekény vendégszeretőkkel már is rövid ittléteknő óta annyira elhalozták, s hogy nem mulasztadjuk mindnyájunk nevében halás köszöneteket kifejezni. Ennek előbebesztása után, mielőtt egyesületünk érdemes titkara, B o s s á n y i E n d r e ur a f e l o l y t ó t e r r ő l szóló egyesületi működésünkről a jelentést megtenné, legyő szabad nekem felemlíteni azon csapást, mely egyesületünket ez évben érte, midőn szeretve tisztelt elnökét, K o r i z m i t s Lászlót elvesztette, benne az egész ország egyik legkünnőbb szakértőjét vesztette el, ki magának a közgazdasági téren szerzett tapasztalatait folytán oly sok érdemeket szerzett, melyeket itt felsorolnom, igen hosszúra terjedne, melyek különben is mindnyájunk előtt ismeretesek. Ő volt az, ki egyesületünket alakítása alkalmával bölcs és tapintatos vezetése folytán mint fiatal egyesületnek megszerezte, az ország és a bivatott körök előtt ma tekintélyt, melylyel nem sok egyesület dicsekedhetik. Ezt azt hiszem érezzük mindnyájan és emlékeünk tiszteltben tartása jelölő fejezzük ki a közgyűlés jegyzőkönyvében az elhunyt felett mély fájdalomunkat. (A közgyűlés az indítványt egyhangulag magának tette.)

Ez ünnepélyes perczen tisztelt közgyűlés! arra kérem önöket, igérjék meg azt, melylyet saját érdekők is megkíván, melyet az elhunyt és boldog emlékü elnökünk az egyesületre hagyott, hogy hiv-n megfőgják őrizni, de egyzersemind összetartott munkásság által egyesületünk erkölcsi és anyagi támogatás által folytón fejleszteni és emelni fogják.

Ez után beszédében rátért a szeszparv alság ismertetésére. Fel-mít, hogy mindnyájunk előtt nagyon is ismeretes, azon szomorú tény, hogy hazai szeszparunkat, mely szer-ett hazánkuk pár évvel ezelött egyik legvirágzóbb iparát képezte, meg mindig oly nyomozott helyzetben van. Egyesületünk — mondja — folytonos kitartó működésének tekintette oda hatni, hogy ez alól felszabadulhasson. Kormánykörökben is tisztázó látják a helyzetet és ezen mielőbb segíteni megis van a komoly akarat, de méltóztatnak tudni, mily nehéz ezen feladat megoldása közgazdasági és pénzügyi szempontból egyaránt akkor, mikor az osztrák, de sőt még hazai szesztermelők ér-ekei is látszólagosan annyira ellenetése. Ezért tisztelt közgyűlés! egyik meggyőződésem, hogy egyesületünkre a legközlelhib jővőben a legfontosabb feladat vár, közreműködni mint szaktejtelt, ezen kérdések olyatéképpen megoldásánál, hogy ezen hazánkra néve oly fontos iparág ama szerzesetlen helyzetből kibontakozzék, horá a jelenlegi adórendszer bizonyos volta éz ezzel kapcsolatosan mint kivívott bíró iparagót a nemzetközi tulságos verseny vezetett. Nem szabad uraim elcsüggednünk, hanem tömörüljünk mindnyájan egyetértőleg ama tüzhely körül, melyet hazai szeszparunk érdekeink megvédése szempontjából egyedül ő n egyesületben tudunk feltalálni, honnan azután kiszugározhatik ama jöteköny hatás és szeszparunk pár év óta vesztett erejét visszanyerheti és hazai iparágunk között elfogalhatja azon helyét, mely azt közgazdasági és állam-pénzügyi szempontból is méltán megilleti. J e l s z a v a n k l e g y e n t a h á t a z ő s z e t a r t á s. Most meg van szerencém az itt megjelnt tagokat tüdözölni, s a közgyűlést ezennel megnyitóm!

Sigmund Dezső erre felolvasta Ludvig

miniszteri tanácsos táviratát, melyben tudajta, hogy a közgyűlésen nem vehet részt. Azonban a szives meghívást megköszöni. A közgyűlésnek sikerit kiván miködsőre.

Bossányi Endre egyesületi titkár nagy

szakértelemmel szerkesztett egyesületi jelentését olvasta fel, mely a szeszparv alságos helyzetét bő tapaszatlatokkal bizonyította. A közgyűlés a derek titkárnak furdáthatatlan működéséért jegyzőkönyvi köszönetet fejezett ki.

Az igazgató választmányának az egyesület 1886. évi zarszámadásait és az 1887. évre

megállapított egyesületi költségölányzatot bemutatását, egyhangulag tudomásul vette. Leipziger Vilmos egyesületi alelnök a szeszparv jelenlegi helyzetéről értekezve, kimutatja megdönthetetlen számadatokkal, hogy hazánk szeszparv alságát az 1884-ben behozott új szeszadó-rendszer egyenetlensége idezte elő. Ausztráliai érdekeink ellenkeznek, mert míg ott a mezőgazdasági szeszgyárak a tulajnyomók, addig nálunk a nagyparti szeszgyárak vannak tulsúlyban. A mezőgazdasági szeszgyárak adója sokkal csekélyebb s a gondosan összegyűjtött statisztikai adatok alapján constatalható, hogy Ausztriában 550.000 hl. szesz van adoztatón, minék következtében hazánk szeszparv egyáltalában nem concuralhat az ausztriai szeszszel s megértük azt, hogy Galiciából Magyarorszába hoztak szeszt. Egy hl. szesz ára Ausztriában 21 frt, míg a nagyparti szeszgyáraké 28—30 frtba kerül. Ezen óriási egyenetlenségnek a válság oka, mint megakadályozni sokáig nem késztünk. Legjobban bizonyítja az egyenetlen adózás nagyságát, hogy Csehsország, Galicia mindennemű változásat határozottan elleneknek s már is az értekezletek tartama alatt gyűléseknék, hogy a magyar kormány törekvést megakadályozzák. A válság — előadó szerint — elérkezett azon pontra, hogy tenni kell; eddig 9 nagy gyár szüntetete b. működését s ha kormányunk tovább is téltlenül marad, szeszparunk tönkre me y egészen. Indítványozza, hogy a miniszterelnökhöz, mint pénzügyminiszterhez egy küldöttéseg menjen, amely feltárv a szeszparv, jelenlegi válságos helyzetét így emlékeztess e már jó aleva azon bekövezhető veszélyre, mely állampénzügyi szempontból is — a kormányunkat érné azon esetben, ha a gyárak kénytelenek lennének működésüket egészen beszüntetni. Mint mezőgazdasági állam mérhetlen károknak lenne hazánk gazdasági közönsége kiteve mind ezeket a pénzügyminiszterelőtt lepleztetlenül feltárv a, bizvást remélhetjük, hogy kormányunk a nemzetgazdaságunknak melyébe vágó szeszparvát a végromlástól megfogja óvni.

A közgyűlés éljenzessel tüntette ki a

derék előadóit, előadás bevezetővel a közgyűlés teljes zövegezésében elfogadta a szeszparv érdekében tett javaslatot és indítványát.

A közgyűlés második érdekes pontját

képezte Mittelmann Bódog aradi szeszgyárának „A szesz monopoliurnról az ipar jelenlegi helyzetének szempontjából” című javaslat előadása, melyet a közgyűlés teljesen magának vallott a Leipziger Vilmos javaslatával egyetemben.

Mittelmann Bódog javaslatának közlését

lapunk máh helyen kezdtük meg.

E két javaslatnak a pénzügyminiszternek

leendő atnyújtására felkérük: Sigmund Dezső, Hegedűs István országgyűlési képviselők és Leipziger Vilmos.

Sigmund Dezső meglelt hangon köszönte

meg a közgyűlésen megjelnt tagoknak érdeklődését és a gyűlés tárgysorozatát letárgyaltnak nyilváníotta. Felkéri a közgyűlést, sziveskedjék az egyesületi elnök és két alelnököt valamint négy választmányi tagot megválasztani.

Elnökét általános felkésztéssel Sigmund

Dezső, alelnökek: Stern Ignátz, Pscherer József, választmányi tagoknak: Krausz Izidor dr., Czell Vilmos dr., Gottlieb Zsigmond és ifj. Schlichting János választattak meg.

A közgyűlés szintén köszönetét fejezte

ki Sigmund Dezső elnöknek a közgyűlés tapintatos vetéséért.

Bossányi Endre titkár egy indítványt

tett meg, hogy jővőre a közgyűlés Budapestben vagy Brassóban tartassók. A közgyűlés egyik ajánlatot sem fogadta el, hanem Kassán o hájtja 1888-ban megntania közgyűlést. A mi általános ohaj lévén, elfogadattot. A közgyűlés 1 óra után ért végett. Délután 2 órakor a „Fehér-Kereszt” szállóban fényes bankett rendeztetett a vendégek tisztelőre. A pohárköszöntés ekben sem volt hiány. Egyik sikerültebb pohárköszöntés a másikat érte.

A szesztermelők közgyűlésének tagjai

holnap hétfőn reggel kirándulnak a mezőhegyesi magy. kir. állami ménes és szeszgyárak ugy az uradalom nagy hírt mező gazdaságának megtekintésére.

E. D.

Arad városi színház.

Folyó szám 177 6. kisbérlet 19. szám

Hétfő, 1887. márczius 28-án:

A jó Fülöp.

Eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta: Csiky Gergely. (Rendező: Krecsányi.)

Kezdete 7, vége 9 órakor.

Holnap, kedden, a karszemélyzet javára, bérletszünetben, a színpadon előzór.

A tüzről pattant leány.

Életkép énekekkel, tánczcal 3 felvonásban.

Meghaltak Aradon.

(Márczius 19-öl, márcz. 25-ig.)

B e l v á r o s : Hajdu szül. Molik Borbála, 51 éves, és özvegye, organikus czirbaj. — Budai Ilona, 7 hónapos, betegápoló leánya, tüdőb. — Dán szül. Niga Maria, 47 éves, napszamos neje, sorvadás. — Slapsai Gyózó, 23 éves, lakatossgéd, tüdővész.

P e r n y á v a : Lipitor szül. Trucza Gyula, napszamos neje, 38 éves, szurt seb.

Felelős szerkesztő és kiadó: H I N D Y Á R P Á D.

N y i l t t é r.')

Nyilatkozat.

Egy T ö r ö k D é n e s aláírással személyellen intézet nyilttteri közleményre néve legyen szabad az olvasóközönséget a tisztavalló felvilágosítanom, nehogy azon nyilttteri közleményben foglalt hazugságok által a közönség tévútra vezettessék. Kijelentem, hogy én eddig Aradvárosának mint fedhetetlen jellemű polgára voltam és vagyok ismeretes s mint ilyen értesmenek polemizálni egy oly egyénnel, mint T ö r ö k D é n e s, kinek multja és jelenje oly szennyes, hogy a vele való érintkezéstől már csak gondolatban is ovakodom kell. Ova intek önnefogva mindenkit, hogy T ö r ö k D é n e s t ő l ó v a k o d j é k, ki már több hivatalból es alás és sikkasztás elkövetése miatt elesapattot s mint ilyen elűzött egyéntől, ki a társadalomból kirekesztett, sem én, sem más, tisztességes ember sértve nem érezheti magát.

Ami többi állásait illeti, azokra néve megjegyzem, hogy azok mind a banda fogsai, melyhez csak a hosszu bot s a — sárga rezdrőt hiányzik.

T ö r ö k D é n e s, volt kisjenői vasuti állomási fönök hivatalból sikkasztás miatt elölt böcsátva, ilyen ember nyilatkozatára tehát a ki veré kedeseöl, de különösen sikkasztásairól egyáltalán ismirt, sulyt nem lehet fektetni. Ennek elbiralását a t. közönség bízam, megjegyzvén, hogy T ö r ö k D é n e s ezikkéből, illetve Szelle József irodai személyzetéből nagyon is kiváglik a — lólabá.

Különbön továbbra fentartom a közzött első nyilatkozatomat.

Arad, 1887. márczius 28.

Reisz György.

BARTH LIPÓT

férfi szabó és posztó üzlete

ARADON.

(ALAPITTATOTT 1850.)

Van szerencsés a nagyérdemű közönség és i. t. vevőim tudomására hozni, hogy raktárom

ús választékban

van felszerelve a külföldi legújabb s legfinomabb

szövetek

ujdonságaival és így azon kellemes helyzetben vagyok jeles.

fővárosi szabász és a legújabb kornak megfelelő munkaerőimmal, hogy a legtulsiságzóttabb igényeket is kielégithetem.

Kiváló tisztelettel:

Barth Lipót,

Arad. Szabadságter 17. szám.

747/1887. sz.

Arverési hirdetés.

Arad szab. kir. város tekintetes árvaszékének f. é. 747. sz. alatt kelt végzése alapján ezenal közhírvé tétik, miszerint a neh. Tedeschi János eczetgyáros aradi volt lakos hágyatékában leltározott IV—12. téeltől 66. tételig bezárólag felvett